





## راه آفتاب

در ازدواج خصائص معنوی را ارزشمندتر از مسائل مادی می دانست و می فرمود: هرگاه خواستگاری آمد که دین دار و با اخلاق بود، خواسته اش را بپذیر و از تنگدستی اش هراسی به دل راه مده.

بحارالانوار، ج ۱۰۳، ص ۳۷۲.

در جستجوی آرامش؛ شرح رفتار «شما» با «ازدواج»

حسین سلیمانی



آستان قدس رضوی  
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسنامه: سلیمانی، حسین، عنوان و نام پدیدآور: در جستجوی آرامش: شرح رفتار شما با ازدواج / حسین سلیمانی؛ تهیه: معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی. مشخصات اثر: مشهد، انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۳. فروست: رهنما ۱۱۶. شابک: ۷-۱۸۶-۲۹۹-۶۰۰-۹۷۸. وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا. یاداشت: سبک زندگی، راه و رسم زندگی (اسلام)، زناشویی - ارتباط - جنبه های مذهبی - اسلام، شناسه افزوده: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی. رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ د ۴ اس ۸۳ BP۲۵۳/۲. رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۷۲۵. شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۹۸۷۴۲.

۱۱۶



نام اثر : در جستجوی آرامش؛ شرح رفتار «شما» با «ازدواج»

نویسنده : حسین سلیمانی

تهیه و تولید : اداره تولیدات فرهنگی آستان قدس رضوی

به سفارش : اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی آستان قدس رضوی

چاپ اول : پاییز ۱۳۹۳

شمارگان : ۳۰۰۰ نسخه

ناشر : انتشارات قدس رضوی

شابک : ۷-۱۸۶-۲۹۹-۶۰۰-۹۷۸

به کوشش : محمدحسین پورامینی

مدیر هنری : مریم سادات منصوری

ویراستار : زهرا مولایی

نشانی : مشهد مقدس، حرم مطهر امام رضا(ع)، اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی

تلفن : ۰۵۱-۳۲۲۳۵۳۱۲

نمابر : ۰۵۱-۳۲۲۴۰۶۰۲

پست الکترونیک : rahnama.eq@gmail.com

## فهرست

۹	درآمد
۱۱	راز اول: «کنترل شد!»؛ کنترل غریزه جنسی قبل از ازدواج
۲۱	راز دوم: «می‌خواهد درسش را ادامه دهد!»؛ شرایط اقدام به ازدواج
۳۱	راز سوم: «برایم موردی سراغ ندارید؟ ۱»؛ ویژگی‌های زن خوب
۴۱	راز چهارم: «برایم موردی سراغ ندارید؟ ۲»؛ ویژگی‌های مرد خوب
۵۱	راز پنجم: «نفس عمیق طولانی» رسم و رسومات ازدواج



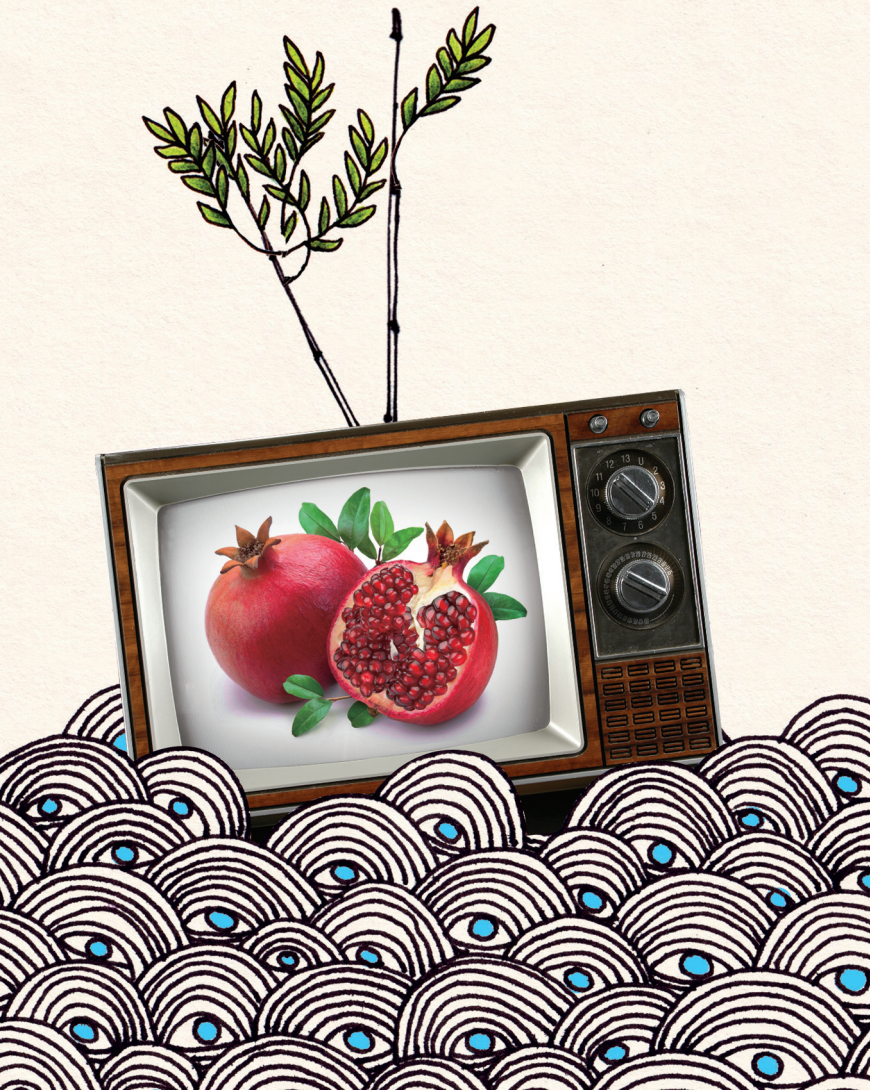
## در جستجوی آرامش

شرح رفتار «شما» با «ازدواج»

دریچه ؟

به ازدواجت فکر می‌کنی، و به رابطہات با «او»، از خودت سؤال می‌کنی:

۱. قبل از ازدواج چه باید بکنی؟
  ۲. شرایط اقدام به ازدواج برای تو چیست؟
  ۳. ویژگی‌های مناسب برای انتخاب همسر کدامند؟
  ۴. رسم و رسوم ازدواجت چه باید باشد؟
  ۵. و به طور کلی رفتارت با ازدواجت چگونه باید باشد؟
- «در جستجوی آرامش» فرمول‌هایی هستند در جهت پاسخ به سؤالات بالا و شرح رفتار «تو» با «ظاہرت» بر اساس مبانی اسلام.





## درآمد

یکی از ابعاد پیشرفت با مفهوم اسلامی عبارت است از سبک زندگی کردن ... مثل مسئله خانواده، سبک ازدواج ... این‌ها آن بخش‌های اصلی تمدن است ... در این بخش، پیشرفت ما چشمگیر نیست ... برای ساختن این بخش از تمدن نوین اسلامی، به شدت باید از تقلید پرهیز کنیم.<sup>۱</sup>

می‌خواهی به آرامش برسی، به خدایت مراجعه می‌کنی و تک‌تک چیزهایی را که برای آرامشت خلق کرده است، می‌گذاری کنار هم. یکی‌شان مربوط به نیمه دیگر توست. مربوط به کسی است که در کنار «تو» قرار می‌گیرد تا بشوید «ما». فردی که با بودنش در کنار «تو» یک خانواده ساخته می‌شود. در جستجوی آن فرد هستی و در جستجوی آرامش. آن فرد بهانه‌ای است برای آرامش «تو».

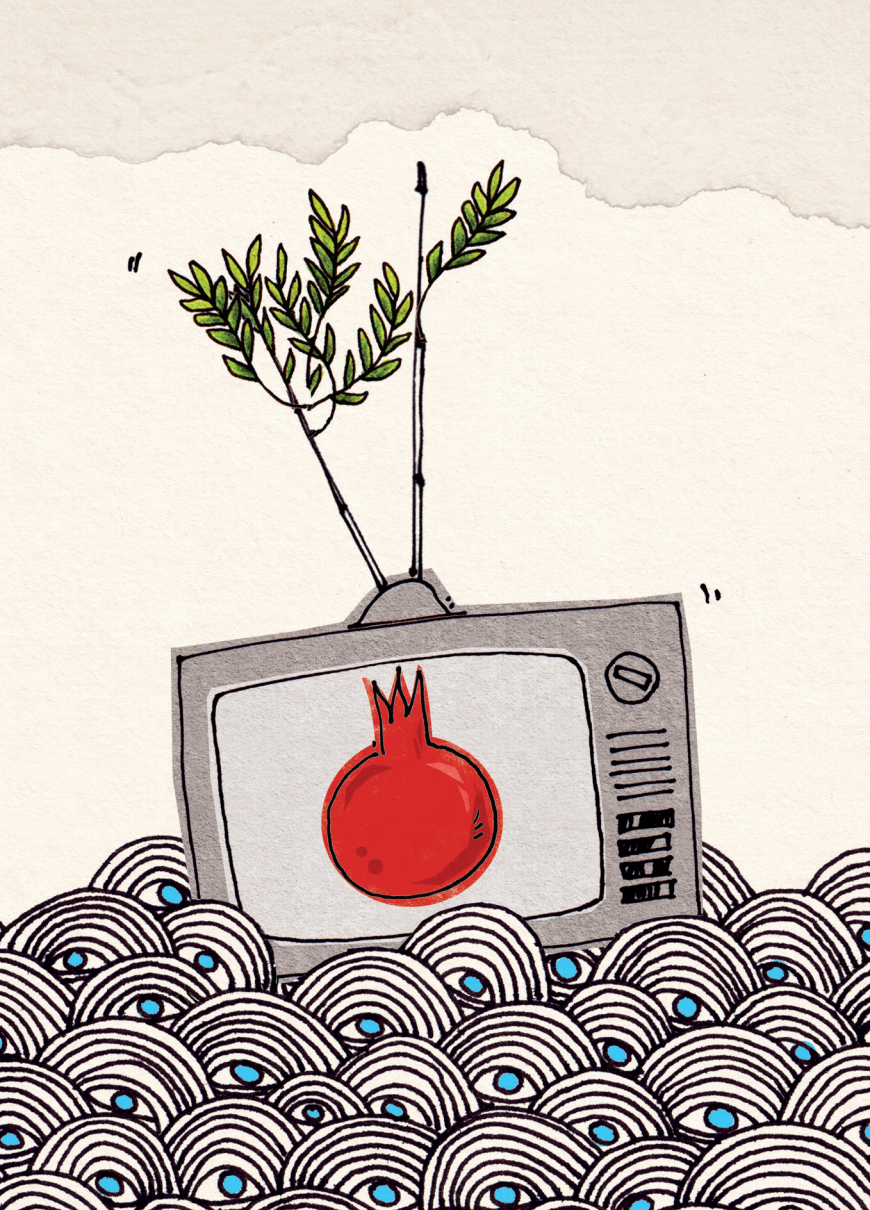
۱. مقام معظم رهبری در دیدار با جوانان استان خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۰۷/۲۳.



کنترل شد!



فصل اول



## کنترل غریزه جنسی قبل از ازدواج

وقتی کالایی را می‌خواهیم بخریم، معمولاً روی برچسبش نوشته شده: «کنترل شد!»

منظور از این جمله و این برچسب این است که ما جنس را در کارخانه کنترل کردیم، دقیقاً نگاهش کرده‌ایم، مشکلی نداشته است و چیزی که خریده‌ایم کاملاً سالم و درست است.

همانطور که هیچ‌کس دوست ندارد لوازم خراب برای خانه‌اش بخرد، هیچ زن و هیچ مردی هم دوست ندارد با کسی زیر یک سقف زندگی کند و با کسی تشکیل یک خانواده بدهد که تا قبل از ازدواج برچسب «کنترل شد!» بر روی غریزه جنسی‌اش نداشته است.

به نظر شما کسی حاضر است با فردی ازدواج کند که تا قبل از ازدواج غریزه جنسی‌اش را کنترل نکرده و دست به هر کار و هر رابطه‌ای زده است؟! حتی اگر آن فرد توبه هم کرده باشد معمولاً برای انسان سخت است با کسی ازدواج کند که می‌داند قبل از ازدواج غریزه‌اش را کنترل نکرده و روابط جنسی داشته است.

اما از نظر اسلام انسان چطور باید غریزه‌اش را کنترل کند؟! فرمول

کنترل غریزه جنسی از نظر اسلام چیست؟ پاسخ این سؤال در فرمول زیر است:

### پنجره

«ازدواج + محافظت از چشم و گوش و خیال + کار و ورزش و سرگرمی مفید - ارتباط با دوستان بد - خوردن غذاها یا پوشیدن لباس‌های محرک جنسی + روزه + خواندن قرآن و ادعیه»

خداوند برای هر چیزی راه حلی قانونی قرار داده است، اسلام نه می‌گوید غریزه جنسی باید به طور کامل سرکوب شود و نه می‌گوید انسان‌ها مجاز هستند به هر طریقی که دوست داشتند خود را ارضاء نمایند. قطعاً بهترین راه کنترل غریزه جنسی ازدواج است و در سایه این ازدواج است که انسان به آرامش می‌رسد،<sup>۱</sup> آرامش از هر لحاظ که یکی از موارد مهم آن، آرامش جنسی است.

از نظر اسلام انسانی که به هر دلیلی امکان ازدواج ندارد یا هنوز زمان ازدواجش فرا نرسیده است، باید غریزه جنسی‌اش را کنترل کند، کنترل غریزه جنسی قبل از ازدواج، جدای از اینکه در آینده اعتماد بین زن و شوهر را زیاد کرده و باعث پررنگ شدن علاقه میان آن دو می‌شود،<sup>۱</sup> از نشانه‌های خداوند این است که همسرانی برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید (روم، ۲۱).

روح انسان را هم بزرگ کرده و انسان از اینکه به فرمان خدا عمل کرده و برای ارضای شهوتش دست به هر کاری نزده است، احساس آرامش و راحتی می‌کند.



## پنجره

﴿وَلَيْسَتَعْفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾

و کسانی که امکانی برای ازدواج نمی‌یابند، باید پاکدامنی پیشه کنند تا خداوند از فضل خود آنان را بی‌نیاز گرداند.

یکی از مواردی که خوب است انسان به آن توجه کند این است که ارتباطش را با نامحرم به حد ضرورت برساند، یعنی تا ضرورتی پیش نیامده به نامحرم نگاه نکند، حرف نزند، پیامک ندهد، چت نکند و ... همین که انسان ارتباطش با نامحرم کم شود، افکار شیطانی‌اش هم کم‌رنگ می‌شود.

متأسفانه در عصر ما با ظهور و حضور همه‌جوره زن‌ها و مردها در خیابان و این تلفن‌های همراه و اینترنت و ماهواره و ... دسترسی به محرکات جنسی بسیار آسان‌تر از گذشته شده است، اولین کاری که انسان لازم است برای کنترل غریزه جنسی انجام دهد این است که چشم

۱. نور، ۳۳.

و گوش و خیالش را در مقابل نامحرم، نوشته، نشریات و فیلم‌های فاسد و ... چند قفله کند.<sup>۱</sup>

چشم و گوش و خیال انسان مثل یک حافظه پیشرفته می‌ماند و هر چیزی که انسان می‌خواند یا می‌بیند یا حتی به آن فکر می‌کند بر روی روح و روان و افکار انسان تأثیر می‌گذارد، و گاهی این موارد با حسرت و پشیمانی همراه خواهد بود.<sup>۲</sup>

فرقی ندارد انسان جوان باشد یا پیر، متأهل باشد یا مجرد، انسان نیاز به آرامش دارد نه تحریک شدن به واسطه حرام، این تحریک شدن به واسطه حرام آرامش انسان را از بین می‌برد و انسان را به گناه و فساد می‌کشانند. حتی خیلی‌ها بعد از اینکه ازدواج می‌کنند چون در دوران مجردی یا متأهلی از چشم و گوششان و خیالشان محافظت نکرده‌اند کم کم زندگی‌شان تلخ می‌شود. این انسان‌ها با نگاه کردن به فیلم و عکس زن‌ها و مردهای دیگر یا با فکر کردن به آن‌ها و تصور کردنشان کم کم دلبسته‌ی آن‌ها شده و محبتشان نسبت به همسرشان کم‌رنگ می‌شود. تصور نشود که فکر گناه بی‌تأثیر است، حتی همین

۱. به مردان با ایمان بگو چشم‌های خود را (از نگاه به نامحرم) فرو گیرند، و عفاف خود را حفظ کنند ... و به زنان با ایمان بگو چشم‌های خود را (از نگاه به نامحرم) فرو گیرند و عفاف خود را حفظ کنند (نور، ۳۰ و ۳۱).

۲. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: نگاه (حرام) تیری از تیرهای مسموم شیطان است و چه بسا نگاه حرامی که حسرت و پشیمانی طولانی را به جای می‌گذارد (اصول کافی، ج ۵، ص ۵۵۹).



فکر کردن به گناه هم صفای باطن را از بین می‌برد.<sup>۱</sup>  
اساساً یکی از عواملی که زندگی انسان را پس از ازدواج دچار مشکل می‌کند و اختلافاتی را برای زن و شوهر پدید می‌آورد، همین مسئلهٔ محافظت نکردن از چشم و گوش و روان قبل و بعد از ازدواج است چنانچه آزادی‌های جنسی خانواده را تضعیف می‌کند.



## پنجره

در هر جای دنیا که می‌بینید آزادی‌های جنسی هست، به همان نسبت خانواده ضعیف است؛ چون مرد و زن برای اشباع این غریزه، احتیاجی به این کانون ندارند. اما در آن جاهایی که دین حاکم است و آزادی جنسی نیست، همه چیز برای مرد و زن هست، لذا این کانون خانواده حفظ و نگه داشته می‌شود.<sup>۲</sup>

یکی از عواملی که انسان را به فکر و خیال گناه می‌اندازد بی‌کاری، نداشتن ورزش و سرگرمی مفید است،<sup>۳</sup> انسان وقتی خودش را به کاری

۱. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: (که حضرت عیسی علیه السلام به حواریون گفت:) به شما دستور می‌دهم که فکر زنا هم نکنید، چه برسد به این که زنا کنید؛ چون کسی که خیال زنا کند، مانند کسی است که در خانه‌ای نقاشی شده دود به پا کند. چنین کاری اگر چه خانه را نمی‌سوزاند ولی زینت و صفای آن را خراب می‌کند (اصول کافی، ج ۵، ص ۵۴۲).

۲. مقام معظم رهبری در خطبهٔ عقد، ۱۳۷۰/۴/۲۰.

۳. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: اگر انسان بی‌کار و فارغ باشد، به بیهودگی و سرمستی دچار شده و بر اثر آن به چیزهایی مبتلا می‌شود که زیان آن‌ها، هم بر خود و هم بر نزدیکان او سنگینی خواهد کرد (بحار/الانوار، ج ۳، ص ۸۷).

مشغول کند فکرش سمت آن کار یا ورزش و ... رفته و از اینکه گناه به درون ذهنش نفوذ کند و بعد هم دست به گناه بزند جلوگیری می‌شود. اشتغال داشتن، انرژی‌های انسان را به درستی آزاد می‌کند و شادابی حقیقی و واقعی به انسان دست می‌دهد و تمایل به گناه و فکر گناه را در وجود انسان ضعیف می‌کند.

در بسیاری از مواقع انسان اگر تنها باشد و برخی از دوستانش اطراف او نباشند سمت کار خلاف و حرام نمی‌رود، اما همین که در جمع آنان قرار می‌گیرد عقده‌های جنسی‌اش گشوده می‌شود. باید از جمع چنین دوستانی که باعث تهییج شهوت انسان می‌شوند، فاصله گرفت. حالا این کارشان یا از طریق برگزار کردن میهمانی، یا از طریق حرف‌های نادرست و یا حتی از طریق ارسال یک پیامک مستهجن یا حتی یک جوک و ... صورت می‌گیرد. به هر جهت بهتر است انسان سمت دوستانی برود که بودنش در کنار آنها او را به خدا نزدیک‌تر می‌کند نه اینکه با قرار گرفتن در کنار برخی دوستان بد و ناباب به فساد و گناه و انحراف کشیده شود. لازم نیست دوستان خیلی بد باشند، همین که جرقه فکر گناه و عمل به گناه را در ذهن انسان ایجاد کنند، کافی است تا نامشان را در لیست سیاه قرار دهیم و دورشان یک خط قرمز بزرگ بکشیم! و به جای آنها برویم به سمت شرکت در مراسم مذهبی و بودن در کنار رفقای مذهبی‌تر.

پوشیدن لباس‌های تنگ و تحریک کننده، رعایت نکردن حجاب

هم برای مردان و هم برای زنان، خوردن بعضی غذاهایی که محرک هستند، همه در تحریک شدن انسان اثر دارند. غذاهای چرب، فلفل، گوشت قرمز و ... جزو مواردی هستند که شهوت جنسی انسان را برمی‌انگیزانند. برای همین یکی از راه‌هایی که به انسان کمک می‌کند تا غریزه جنسی اش را کنترل کند، نخوردن بعضی غذاها و نپوشیدن بعضی لباس‌هاست.

گاهی لازم است انسان برای اینکه از شهوات دور شود و به خدا نزدیک‌تر شود روزه بگیرد، روزه گرفتن به کنترل غریزه جنسی کمک زیادی می‌کند، خداوند در روزه گرفتن نیرویی قرار داده است که انسان با استفاده از آن نیرو می‌تواند غریزه جنسی اش را بهتر کنترل کرده و از شهوات و امور محرک دور شود.<sup>۱</sup>

وقتی انسان روزه است، خودش را به خداوند نزدیک‌تر حس می‌کند و گاهی از اینکه در حال روزه به گناه فکر کند یا گناهی انجام بدهد، از خداوند خجالت می‌کشد. این خجالت یکی از بهترین هدایایی است که روزه گرفتن به انسان می‌دهد و چه هدیه خوبی است اینکه انسان گناه نکند چون از خدایش خجالت می‌کشد.

قرآن آرامش دهنده قلب و شفای دردهای انسان است، وقتی درد غریزه جنسی به انسان خصوصاً انسان مجرد هجوم می‌آورد، یکی از

۱. پیامبر ﷺ می‌فرمایند: هر کس قدرت بر ازدواج ندارد روزه بگیرد؛ چرا که روزه نیروی غریزه او را تضعیف می‌کند (مستدرک الوسائل، ج ۷، ص ۵۰۷).

بهترین راه‌ها (اگر نگوئیم بهترین راه) این است که انسان به کتاب خدا پناه ببرد، قرآن را تلاوت کند و در معانی آن تفکر و تدبّر کند. خواندن دعاها، گفتن ذکر و توسل به امامان معصوم علیهم‌السلام راه‌های دیگری هستند که به معنویت انسان کمک می‌کنند و انصافاً بزرگ‌ترین محافظ انسان در برابر هجوم شهوات همین دژ محکم معنویت است.



### پنجره

امام رضا علیه‌السلام می‌فرمایند:

اجْعَلُوا لِبُيُوتِكُمْ نَصِيْباً مِنَ الْقُرْآنِ فَإِنَّ الْبَيْتَ إِذَا قُرِئَ فِيهِ الْقُرْآنُ يُسَّرَ عَلَى أَهْلِهِ.<sup>۱</sup>

سهمی از وقت خود را در خانه، مخصوص قرآن قرار دهید (و قرآن تلاوت کنید) چون خانه‌ای که در آن قرآن خوانده شود، برای اهل و ساکنانش محل انس و آرامش می‌شود.

می‌خواهد درسش را ادامه دهد!



فصل دوم



## شرایط اقدام به ازدواج

«می‌خواهد درسش را ادامه دهد!»

این پاسخی است که دختر یا خانواده‌اش به آقا پسری می‌دهند که به خواستگاری دخترشان آمده و یا پاسخی است که پسر یا خانواده‌اش به دیگران می‌دهند در مقابل این پرسش که: «چرا ازدواج نمی‌کنید؟»

این «می‌خواهد درسش را ادامه دهد!» یک اصطلاح شده است برای کسانی که می‌خواهند ازدواج نکنند، حالا ممکن است واقعاً آن فرد بخواهد درسش را ادامه دهد و فکر کند که ازدواج مانع درس خواندن اوست، یا اینکه ممکن است پشت این پاسخ ترس از آداب و رسوم ازدواج، مسائل مالی، یا توانائی شروع یک زندگی مشترک و ... باشد. این پاسخ و فرار کردن از ازدواج تبدیل شده است به یک بیماری، بیماری‌ای که بر اثر آن خانواده‌ها و جوان‌ها به جای اینکه با نزدیکی زمان ازدواج خوشحال و شاد باشند، عزادار می‌شوند. هرکسی برای اقدام کردن به ازدواج برای خودش شرایطی در نظر می‌گیرد، یکی پایان سربازی را ملاک قرار داده است، دیگری به دست آوردن شغل مناسب، یکی دیگر خرید خانه و ماشین و ...



ازدواج یک ضرورت است، باید انجام بگیرد. باید تحقق پیدا کند. اینکه دخترها بگویند ما هنوز آماده ازدواج نشده ایم، پسرها بگویند ما هنوز عقل زندگی نداریم، حرف های منطقی آن چنانی نیست. در خیلی از مسائل زندگی، ما می بینیم که نه، جوان ها آمادگی هم دارند، خیلی هم خوبند. می فهمند. منتهی این ازدواج یک مسئولیت پذیری هم هست. این حس گریز از مسئولیت، مقداری مانع می شود از اینکه این کار انجام شود.<sup>۱</sup>

فرمول اقدام کردن به ازدواج چیزی است ساده تر از همه این ها، ساده در نوشتن و شاید سخت در عمل کردن، به هر حال اسلام هم برای اقدام کردن به ازدواج برای خودش فرمولی دارد و به مسلمان ها توصیه می کند برای اقدام کردن به ازدواج از این فرمول استفاده کنند. در این فرمول تفاوتی میان شهر و کشور و تاریخ و زمان و زن و مرد نیست، این فرمول در همه زمان ها کاربرد دارد و برای همه آدم هاست. فرمول اقدام به ازدواج از نظر اسلام یک فرمول ویژه است.

۱. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳۷۹/۶/۲۸.



«بلوغ جسمی، روحی و عقلی + ایمان + توکل به خدا»  
 = فرمول راز اقدام به ازدواج از نظر اسلام»

فکر کنید تشنه هستید، اما به هر دلیلی به آب دسترسی ندارید، هرچه زمان بگذرد و آب ننوشید، فشار روانی، ضعف جسمانی و ... در شما بیشتر می‌شود. پس نوشیدن به موقع است که به شما کمک می‌کند و هرچه بگذرد اذیت و آزارتان بیشتر است. یا اینکه تصور کنید میوه‌هایی دارید بر روی درخت، اگر زود آن‌ها را بچینید کال هستند و اگر دیر بچینید گندیده می‌شوند.<sup>۱</sup> ازدواج هم مثل این‌هاست، اگر زود یا دیر باشد انسان را دچار مشکل می‌کند. نه فقط ازدواج که هر چیزی زمان و وقت مشخصی دارد، اگر قبل و یا بعد از آن اتفاق بیافتد یا فایده ندارد و یا فایده‌ی کمی دارد، اگر قبل از سوت داور مبنی بر شروع مسابقه توپ را وارد دروازه کنیم گل قبول نیست و اگر بعد از سوت داور مبنی بر پایان بازی گل بزنییم هم همین‌طور!

یک وقتی هست که انسان احساس نیاز می‌کند، نیاز روحی یا نیاز

۱. پیامبر ﷺ می‌فرمایند: دختران باکره مانند میوه روی درخت‌اند، موقعی که می‌رسد اگر چیده نشود اشعه آفتاب فاسدش می‌کند و وزش باد آن را پراکنده؛ دختران وقتی به حد بلوغ رسیدند و مانند زنان در خویشتن تمایل جنسی احساس کردند دارویی جز شوهر ندارند و اگر همسر نگیرند از فساد ایمن نیستند؛ چرا که بشرند و بشر از خطا و لغزش مصون نیست (اصول کافی، ج ۵، ص ۳۳۷).

جسمی به یک شریک و حس می‌کند که دیگر به بلوغی رسیده است که مسئولیت یک زندگی را به عهده بگیرد. حالا دختر باشد یا پسر فرقی ندارد. این نیاز و احساس بلوغ جسمی، روحی و عقلی و ... برای هر کس با توجه به شرایط مختلف فرهنگی، اجتماعی، شغلی و خانوادگی و ... از نظر سنی تغییر می‌کند. برای همین نمی‌شود سن و زمان دقیقی برایش مشخص کرد، ممکن است کسی در هجده سالگی به این نیاز برسد، شخص دیگری در بیست و پنج سالگی و ... . اما انسان نباید خودش را گول بزند و مثلاً بدون اینکه آمادگی داشته باشد بگوید آماده‌ام، یا اینکه آمادگی داشته باشد و به خاطر برخی ترس‌ها از ازدواج فرار کند! خیلی وقت‌ها اطرافیان یا خود کسی که می‌خواهد ازدواج کند، هفت خوان رستم را در مقابل خودشان پدید می‌آورند، مسائل مختلف مالی، خانوادگی، فرهنگی و ... را مطرح می‌کنند که در حد یک روضه مفصل اشک انسان را در می‌آورد و اختلافات و مشاجره‌های مختلفی رخ می‌دهد فقط به خاطر یک مسئله: « جوانی می‌خواهد ازدواج کند! » اصلاً بحششان بر روی مورد ازدواج یعنی دختر یا پسری که انسان می‌خواهد با او ازدواج کند، نیست! فقط همین که فرد بخواهد اقدام کند برای ازدواج بدون در نظر گرفتن چیزهای دیگر، آن قدر برایش شرایط می‌چینند که از ازدواج کردن پشیمان شود! انگار دنبال هر بهانه‌ای هستند که ازدواج را به تأخیر بیندارند و فرد را از ازدواج کردن منصرف کنند! اما اگر همین جوان، نه خانواده داشته باشد، نه پول داشته باشد، نه کار داشته باشد و

فقط و فقط ایمان داشته باشد مسیری جلویش قرار می‌گیرد که منتهی می‌شود به ازدواج خوب و خوشبختی!

یک نفر را می‌شناسم که فراری بوده است، غریب بوده است، هیچ مالی نداشته است، خانواده نداشته است، حتی نان نداشته است بخورد! اما چیزی داشته است برتر از همه‌ی این‌ها: «ایمان».

خداوند به دلیل داشتن ایمان در مسیرش فرد مناسبی را برای ازدواج قرار می‌دهد. حالا واقعاً شرایط ما بدتر است یا آن آدم؟ ما در این زمانه شرایطمان و نداری‌هایمان بدتر از یک فراری، بی‌چیز، بی‌خانواده غریب است؟ این فرد نامش موسی علیه السلام است، زمانی که با فرعونیان درگیر شد فهمید که به دنبالش هستند و تحت تعقیب است، برای همین پا به فرار گذاشت، رفت به جایی دیگر، غریب بود، زیر یک درخت نشست و از خدا کمک خواست و خدا دختر شعیب علیه السلام را بر سر راهش قرار داد. فرقی نمی‌کند انسان مرد باشد یا زن، خداوند برای زن و مرد با ایمان خودش گشایش قرار می‌دهد و زمانی که وقتش بشود خودش در مسیرش همسر خوبی قرار خواهد داد. این قدر هر روز در عالم چنین اتفاقاتی می‌افتد که بیان همه آن‌ها خود یک مثنوی است، اما انسان‌ها فراموش کرده‌اند که ایمان واقعی راه روشن را جلوی انسان می‌گذارد، انسان‌ها به دنبال به دست آوردن چیزهای غیرضروری می‌روند و حواسشان به این مسئله نیست! ایمان واقعی معنی‌اش عبودیت است، معنی‌اش خوردن و خوابیدن نیست، معنی‌اش تلاش و کار است، معنی‌اش بی‌خیالی نیست،

معنی‌اش اعتماد به خداست و ... .



## پنجره

﴿قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ ... فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا ... فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لَمَّا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ... وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ... قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ بِرَبِّكَ وَأَكْفِكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ ...﴾

در این هنگام مردی از نقطهٔ دوردست شهر با سرعت آمد و گفت: ای موسی این جمعیت (درباریان فرعون) شور می‌کنند که تو را بکشند. فوراً از شهر بیرون رو ... موسی از شهر بیرون رفت در حالی که بیمناک بود و هر لحظه منتظر حادثه‌ای بود ... و چون به چاه آبی حوالی شهر مدین رسید موسی گوسفندان آن‌ها (دختران شعیب) را سیراب کرد، سپس به سوی سایه رفت و گفت: بارالها! من به هر خیر و نیکی که تو برابم بفرستی نیازمندم ... موسی پیش او (شعیب) آمد و سرگذشت خود را شرح داد. شعیب گفت: هیچ نترس که از مردمان ستمکار نجات یافتی ... شعیب گفت: می‌خواهم یکی از این دو دخترم را به تو دهم.

بزرگی می‌گفت:

«زشت نیست آدم برای ازدواج روی وام اداره‌اش حساب کند اما روی کمک خدا حساب نکند؟!»

این جمله ایشان هرگز از ذهنم نمی‌رود، انسان‌ها وقتی می‌خواهند ازدواج کنند با خود حساب می‌کنند که پدرم این قدر می‌دهد، خودم اینقدر دارم، از فلان‌جا فلان وام را می‌گیرم و ... اما اصلاً در ذهنشان این نیست که خدا هم از مسیرهایی که لازم باشد به انسان کمک می‌کند، انسان‌ها به بخش‌نامه ادارات و بانک‌ها اعتماد دارند اما به آیه قرآن اعتماد ندارند، در صورتی که خدا قانونش این است که اگر کسی بایمان باشد اما فقیر؛ نباید بترسد، برود جلو و اقدام کند برای ازدواج، خدا خودش کمکش می‌کند.<sup>۱</sup> اساساً وقتی انسان با توکل به خدا اقدام به ازدواج می‌کند خود ازدواج می‌شود یکی از عوامل بی‌نیازی‌اش،<sup>۲</sup> چرا؟ چون انسان تا وقتی مجرد است احساس مسئولیت نمی‌کند، استعداد و تلاشش را خرج نمی‌کند تا به مالی برسد، اما وقتی به سمت ازدواج می‌رود، سعی می‌کند منظم شود، کار کند، صرفه‌جوئی کند و ... همین سبب می‌شود تا مال و اموال کسب کند و زندگی را بچرخاند.

ممکن است بعضی‌ها آزمایششان این باشد که کمی دیر ازدواج

۱. پیامبر ﷺ می‌فرمایند: کسی که ازدواج را از ترس فقر ترک کند گمان بد به خدا برده است، زیرا خداوند متعال می‌فرماید: اگر آن‌ها (که می‌خواهند ازدواج کنند) فقیر باشند خداوند آن‌ها را از فضل خود بی‌نیاز می‌سازد (الکافی، ج ۵، ص ۳۳۱).

۲. امام صادق ﷺ می‌فرمایند: رزق و روزی همراه با همسر و فرزند است (الکافی، ج ۵، ص ۳۳۰).

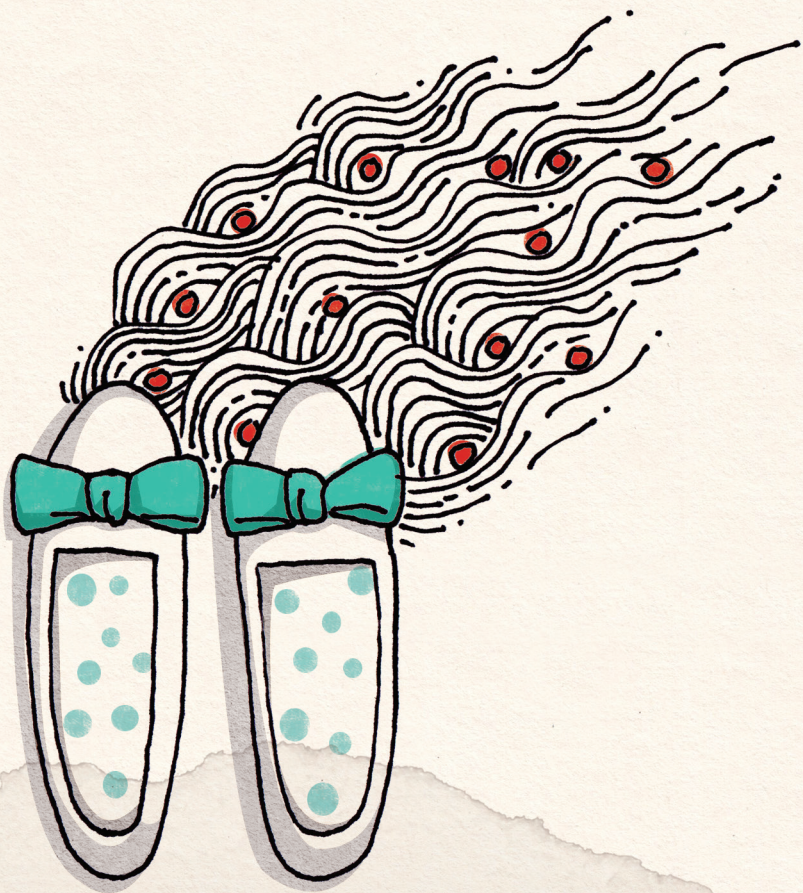
کنند، یا اینکه هنوز فرد مناسبشان پیدا نشده باشد، اما مطمئن باشیم خدا به وعده هایش عمل می‌کند، اگر ما واقعاً آنی باشیم که خدا می‌خواهد. از نظر اسلام داشتن چیزهایی که گفته شد برای اقدام به ازدواج اصل است و باقی چیزها جزو اصول اقدام کردن به ازدواج نیستند، خانواده، پول، کار، خانه، درس، ماشین، و ... هیچ کدام در اقدام کردن به ازدواج اصل نیستند، ممکن است کسی آن‌ها را داشته باشد، شاید داشتشان خیلی هم خوب باشد اما برای اقدام کردن به ازدواج اصل نیستند.

حالا حرف‌های خدا را بگذاریم جلوی رویمان، به حرف‌هایش نگاه کنیم و به وعده‌هایی که بهمان داده است، بعد به خودمان نگاه کنیم و ببینیم بلوغ جسمی، عقلی و روحی و ایمان و توکل داریم؟! اگر نداریم برویم به سمت داشتشان، مطمئن باشیم اگر آن‌ها را داشته باشیم، دیگر لازم نیست بهانه بیاوریم که می‌خواهیم درسمان را ادامه دهیم! خدا خودش برایمان درسمان را ادامه می‌دهد!

برایم موردی سراغ ندارید؟ ۱



فصل سوم





## ویژگی‌های زن خوب

وقتی حرف از ازدواج می‌شود همه به دنبال مورد «خوب» هستند، اما اینکه این «خوب» دقیقاً به چه معنی است! مشخص نیست! هرکس در ذهن خودش «خوب» را به گونه‌ای تصور می‌کند، یکی ملاکش یا بهتر بگوییم ملاک اصلی اش برای خوب بودن، خانواده است، دیگری سطح علمی، دیگر شباهت‌های فرهنگی و ... دین اسلام هم برای مورد «خوب» تعریف خاص خودش را دارد.

در این رواق سخن از فرمول انتخاب کردن زن «خوب» است، پسرها و خانواده‌هایشان باید این مسئله را خیلی جدی بگیرند،<sup>۱</sup> قرار است شریکی برای زندگی انتخاب شود، شریکی که می‌تواند کمک کند به خوشبختی واقعی انسان و عاقبت به خیری اش، و شریکی که می‌تواند زندگی انسان را تلخ کرده و شاید در عاقبت انسان را جهنمی کند! شریکی که انسان بیشتر عمرش را با «او» می‌گذراند و بیشتر اتفاقات تلخ و شیرین مهم زندگی اش در کنار «او» رقم می‌خورد.

۱. امام صادق علیه السلام [در خصوص انتخاب زن] می‌فرماید: نگاه کن که جانت را در کجا قرار می‌دهی و چه کسی را در دارایی‌ات شریک می‌کنی، و چه فردی را بر دین و راز و امانتت آگاه می‌کنی (اصول کافی، ج ۵، ص ۳۲۳).

از نظر اسلام اساس، اصل و ریشهٔ انتخاب (بخوانید «خوب») بودن یک دختر برای ازدواج) نباید ظاهر و پول و خانواده و این جور مسائل باشد! یعنی ستون و دلیل اصلی انتخابمان به خاطر این چیزها نباید نباشد، به هر حال هر کسی خودش می‌داند دلیل اصلی انتخابش چیست! ممکن است دلیل اصلی یک انتخاب مسائل دیگری باشد و اتفاقاً آن دختر دارای مال فراوان هم باشد، هیچ اشکالی ندارد، اما هر کس وقتی با وجدانش خلوت کند می‌فهمد که دلیل اصلی انتخابش چیست!

بعد از بیان این مسائل برویم سراغ فرمول ویژگی‌های مورد خوب برای پسرها:

### پنجره

«ایمان + عفت و حیاء + خانوادهٔ خوب و اصیل + کم خرج و با مهریهٔ کم + مهربان و با اخلاق»

اساس و ریشهٔ انتخاب کردن چه انتخاب زن و چه انتخاب شوهر در اسلام یک چیز است: «آرامش»

قرار است با ازدواج کردن انسان به آرامش برسد و هر چیزی که

۱. پیامبر ﷺ می‌فرمایند: هر کس با دختری هرچند از مسیر شرعی و با مال حلال ازدواج کند، اما ازدواج کردنش به قصد خودنمایی، ریا و شهرت باشد، خداوند ذلت و خواری او را افزون کند (وسائل الشیعه، ج ۲۰، ص ۵۲).

اسلام برای انتخاب می‌گوید در خدمت آرامش برای انسان مؤمن است.



پنجره

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا  
إِيَّاهَا﴾

و از نشانه‌های خداوند این است که همسرانی برای شما آفرید  
تا در کنار آنان آرامش یابید.

ایمان صفتی است که بخشی از آرامش را (اگر نگوئیم تمامش را) پدید می‌آورد، زنی که ایمان واقعی داشته باشد، شوهرش در زندگی آرامش بیشتری دارد؛ چرا که می‌داند همسرش به او خیانت نخواهد کرد، همهٔ اقسام خیانت، اخلاقی، مالی، آبرویی و ... زنی که ایمان واقعی داشته باشد، شوهرش در زندگی آرامش بیشتری دارد؛ چرا که می‌داند همسرش با توجه به دستور خداوند در سختی‌ها و فشارهای مالی، روحی، اجتماعی و ... همراه و یاور اوست، زنی که ایمان واقعی داشته باشد، شوهرش در زندگی آرامش بیشتری دارد؛ چرا که می‌داند همسرش مؤمنه است و به او توجه و محبت کامل دارد و در تربیت فرزندان نیز از هیچ کوششی دریغ نمی‌ورزد و ... برای همین است که اسلام به عنوان اولین صفت

برایم موردی سراغ ندارید؟ ۱

از صفات یک زن خوب برای ازدواج این ویژگی را آورده است<sup>۱</sup> و این صفت است که زیبایی حقیقی به همسر می‌دهد.



## پنجره

اگر چنانچه کسی به خاطر مال و جمال ازدواج کند، طبق روایت ممکن است خدای متعال مال و جمال را به او بدهد و ممکن هم هست که ندهد. اما اگر چنانچه برای تقوا و عفاف قدم بگذارد و ازدواج بکند، خدای متعال به او مال هم خواهد داد جمال هم خواهد داد. ممکن است کسی بگوید جمال که اعطا کردنی نیست؛ یک کسی یا جمال دارد یا ندارد! معنایش این است که چون جمال در چشم شما و دل شما و در نگاه شماست، اگر انسان کسی را خیلی هم جمیل نباشد، دوست داشت او را جمیل می‌بیند. وقتی کسی را دوست نداشت هر چقدر هم جمیل باشد به نظر او جمیل نمی‌آید.<sup>۲</sup>

مطلب بعدی در خصوص عفت و حیاست، درست است که حجاب، عفت و حیاء درون ایمان هست، یعنی اگر کسی واقعاً با ایمان باشد به همه دستورات خداوند عمل می‌کند و یکی از دستورات مهم خداوند حجاب، عفت و حیاست، اما این مسئله آن قدر برای اسلام مهم است که آن را به

۱. مردی نزد رسول خدا ﷺ آمد تا درباره ازدواج مشورت کند؛ حضرت ﷺ به او فرمودند: با زنی مؤمن ازدواج کن (وسائل الشیعة، ج ۱۴، ص ۲۱).

۲. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳/۱۰/۷۷.

صورت جداگانه به عنوان یکی از صفات زن خوب آورده است.<sup>۱</sup> انصافاً هم چنین است، همان قاعدهٔ اصلی (آرامش) را در نظر بگیرید، حالا تصور کنید یک شوهر وقتی همسرش با عفت و حیاست چقدر بیشتر احساس آرامش روحی و روانی می‌کند، چقدر بیشتر اطمینان دارد که همسرش در معرض دید نامحرمات و احیاناً انسان‌های چشم ناپاک نیست! همین احساس باعث می‌شود شوهر آرامش بیشتری داشته باشد. خانوادهٔ خوب و اصیل یکی دیگر از ملاک‌ها برای انتخاب زن است<sup>۲</sup>، در جامعه جا افتاده است که لزوماً خانواده‌های سرشناس به لحاظ اقتصادی، مدیریتی، علمی و ... را خوب و اصیل می‌دانند، اما مقصود و منظور از اصیل در اینجا احتمالاً چیزی جدای از همهٔ این‌هاست، اصلتی در زندگی آرامش انسان را بیشتر می‌کند که بر پایهٔ دین استوار باشد، ممکن است خانواده‌ای از نظر سطح علمی در حد دکتر و مهندس و استاد دانشگاه و هیئت علمی و ... نباشند اما دارای اصالت دینی باشند، اصالت دینی یعنی چه؟ یعنی اینکه از نظر دین و ایمان در میان مردم به خانواده‌ای ریشه‌دار معروف باشند، یعنی اینکه هرچه به حال و گذشته‌شان نگاه کنیم انسان‌های مؤمن و مورد اعتماد مردم را بباییم، مادرها، مادر بزرگ‌ها، پدرها، پدر بزرگ‌ها و ... همه، انسان‌های مؤمن و

۱. رسول خدا ﷺ می‌فرمودند: بهترین زن‌های شما ... زنی است که بسیار پوشیده و عقیف باشد (من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۸).

۲. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: با خانوادهٔ خوب و شایسته وصلت کنید؛ زیرا رگ و ریشه اثر دارد (مکارم الاخلاق، ص ۱۹۷).

قابل اعتمادی بوده باشند، این معنی بهتری برای اصالت است؛ چرا که این معنی است که باعث آرامش می‌شود، اگر خانواده‌ای این‌گونه باشد بر اساس دستورات دین دخترشان را تربیت، ارشاد و راهنمایی می‌کنند و بر اساس دستورات دین داماد را جزوی از خانواده می‌دانند و با وی رفتار می‌کنند و احیاناً در موقع بروز ناراحتی و اختلاف انصاف، عدالت و توصیه‌های دین را رعایت می‌کنند، اما اگر خانواده‌ای سطح علمی‌اش یا سطح اقتصادی‌اش بالا باشد لزوماً دین‌دار نیست! یعنی این‌طور نیست که هر خانواده‌ای که از نظر علمی اصیل بود از نظر دینی و مذهبی هم اصیل باشد، پس چه بهتر است که انسان در خانواده به دنبال اصالت دینی و مذهبی باشد که آرامش بیشتر در چنین خانواده‌ای است.

آرامش را فراموش نکنیم، شاه کلید انتخاب همین آرامش است و همه خصوصیات را در خدمت این آرامش توضیح می‌دهیم، به همین دلیل یکی از خصوصیات بهترین زنان کم‌خرجی<sup>۱</sup> و مهریه کم<sup>۲</sup> است، زنی که این‌گونه است هم خودش و هم همسرش آرامش بیشتری دارند، مردان زیادی از ترس توقعات مالی همسرانشان مجبورند چند برابر کار کنند و تبدیل شده‌اند به یک ماشین برای به دست آوردن پول برای خواسته‌های همسر و آرامش در زندگی‌شان یا مرده است و یا در حال

۱. رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: بزرگ‌ترین زن‌ها از نظر برکت کم‌خرج‌ترین آن‌هاست (مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۶۱).  
 ۲. پیامبر اسلام ﷺ فرمودند: بهترین زنان امتم آنانی هستند که ... مهرشان کم باشد (اصول کافی، ج ۵، ص ۳۲۴).

مرگ است. اساساً زنی که برای مخارج زندگی به مرد زیاد فشار بیاورد هم خودش آرامش ندارد؛ چرا که مدام نگاه و فکرش سمت مسائل مالی است، و هم شوهرش آرامش ندارد؛ چرا که مدام باید در فکر فراهم کردن خواسته‌های همسرش باشد، البته مرد باید حواسش به وظائفش باشد و در حدی که شرع معین کرده اسباب زندگی را فراهم کند، در این مسئله تردیدی نیست اما از طرف دیگر تردیدی هم نیست که در سایه این کم‌خرجی و کم‌مهری آرامش برای بهتر باندگی کردن فراهم می‌شود؛ چرا که هدف از زندگی نزدیک‌تر شدن به خداست و باقی چیزها هدف اصلی نیستند. باز به خاطر همان آرامش است که مهربانی و مددکار زندگی بودن<sup>۱</sup> جزو خصوصیات زن خوب است، همه‌ی این‌ها کمک می‌کنند به اینکه انسان به آرامش برسد و در کنار این آرامش است که باندگی کردن تصویر دیگری می‌گیرد و انسان بهتر می‌تواند به وظائف دینی‌اش بپردازد.

۱. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: بدان که بهترین بانوان، زنی است که فرزند زیاد به دنیا بیاورد و برای شوهرش مهربان باشد و در امر دنیا و آخرت مددکار او باشد و در زندگی برای همسرش مشکل به وجود نیاورد (معانی الاخبار، ص ۳۱۸).





برایم موردی سراغ ندارید؟ ۲



فصل چهارم



## ویژگی‌های مرد خوب

مسئله‌ای که در ازدواج فوق‌العاده ریشه‌ای و مهم است همین بحث آرامش است. هر نکته، ملاک و معیار انتخاب همسر را باید با آرامش سنجید، حتی اگر فردی مسلمان نباشد، دیندار نباشد و ... اگر می‌خواهد در این زندگانی دنیا زندگی خوبی داشته باشد، باید ببیند در کنار چه فردی آرامش بیشتری خواهد داشت و با همان فرد ازدواج کند. این مسئله یک مسئله کاملاً فطری و انسانی است و در این مهم بودن آرامش و معیار بودنش تفاوتی میان دین و مذهب و اقلیم و فرهنگ انسان‌ها نیست.



### پنجره

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا  
أَيْبَهَا﴾

و از نشانه‌های خداوند این است که همسرانی برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید.

در این فرمول قرار است به دنبال مرد خوب بگردیم، همان شوهر خوب منظور است، این فرمول برای دختران و خانواده‌هایی است که به دنبال داماد خوب می‌گردند.

دختر شوهر دادن واقعاً سخت است، در جامعه مردم چقدر با اضطراب و ترس این کار را انجام می‌دهند اسلام نیز به مهم بودن این مسئله اشاره کرده است؛<sup>۱</sup> چرا که تأثیرپذیری زن از شوهر بیش از مرد از زن است و دقت نکردن در انتخاب شوهر ممکن است خلیقات و حتی اعتقادات دینی دختر را تغییر دهد.<sup>۲</sup>

درست است که سخت است، اما هر کار سختی با عنایت خداوند و توکل کردن بر وی آسان خواهد شد، به هر حال این کاری است که باید انجام شود و مثل باقی موارد زندگی فرمول راز خاص خودش را دارد. فرمول ویژگی‌های پسر خوب برای ازدواج چنین است:

### پنجره

«دیندار + با اخلاق + اصالت خانوادگی - شرابخوار -  
منحرف جنسی - غیرت بیجا + دست و دلباز»

۱. رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: ازدواج گردن‌بند بندگی است. بنابراین، هر کس از شما دختر خود را شوهر دهد او را به بندگی داده است. پس، هر کس از شما باید بنگرد که دختر خود را به بندگی چه کسی می‌دهد (وسائل‌الشیعه، ج ۲۰، ص ۷۹).
۲. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: زن تربیت و خلق و خوی مرد را به خود می‌گیرد و مرد او را تحت تأثیر دین خود قرار می‌دهد (مستدرک‌الوسائل، ج ۱۴ ص ۴۴۰).

ممکن است ما تصور کنیم فکریهایی که امروز در جامعه وجود دارد، سخت‌گیری‌هایی که هست، تصوراتی که وجود دارد مربوط به این زمانه است و در گذشته نبوده است، اما تاریخ شهادت می‌دهد که در گذشته هم خانواده‌هایی بوده‌اند که تصور می‌کردند پسری مناسب دخترانشان نیست و از همین رو دچار مشکل می‌شده‌اند و نمی‌دانستند دخترانشان را باید به همسری چه کسی در بیاورند.<sup>۱</sup>

بر اساس فرمول ویژگی‌های پسر خوب دینداری مهم‌ترین ویژگی است، این مسئله را ساده نگیریم، کسی که دیندار باشد و با تقوا به دختر انسان ظلم نمی‌کند حتی اگر او را دوست نداشته باشد.<sup>۲</sup>

اگر کسی دیندار باشد به نظر اسلام عمل می‌کند و به همسرش تا می‌تواند عشق و محبت می‌ورزد،<sup>۳</sup> به او خیانت نمی‌کند، بر خانواده‌اش دست و دلباز خواهد بود و بداخلاقی و بدرفتاری نمی‌کند، و اگر کسی

۱. علی بن اسباط، به امام باقر علیه السلام درباره دخترانش نامه‌ای نوشت که: کسی همتای خود نمی‌یابد [تا دخترانش را به همسری آنان درآورد]. امام باقر علیه السلام به او نوشتند: آنچه را درباره دخترانت نوشته بودی که کسی همتای خودت نمی‌یابی، دریافتم. خدایت رحمت کند! چنین اندیشه‌ای به خود راه مده؛ چرا که رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمود: هرگاه کسی نزد شما [به خواستگاری] آمد که اخلاق و دین او را می‌پسندید، به او زن دهید که اگر چنین نکنید، گناه و تباهی بزرگی در زمین (جامعه) پدید خواهد آمد (اصول کافی، ج ۵، ص ۳۴).

۲. امام حسن علیه السلام به مردی که با ایشان درباره ازدواج دختر خود مشورت کرد، فرمودند: او را به مردی باتفوا شوهر ده؛ زیرا اگر دختر تو را دوست داشته باشد گرامی‌اش می‌درد و اگر دوستش نداشته باشد، به وی ستم نمی‌کند (مکارم/لا خلاق، ص ۲۰۴).

۳. امام علی علیه السلام می‌فرمایند: به درستی که زن شاخه گل است ... پس در هر حال با او مدارا و همراهی کن تا زندگی باصفایی داشته باشی (من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۳۹۲).

این گونه باشد یقیناً دختر در زندگی آرامش بیشتری خواهد داشت، یادتان که نرفته است؟ تمام ویژگی‌ها و قسمت‌های فرمول باید در خدمت آرامش انسان باشند. بر همین اساس اسلام به دختر دادن به چنین مردی سفارش کرده است حتی اگر وضعیت مالی مساعدی نداشته باشد و به عکس سفارش کرده است به فردی که اخلاق درستی ندارد، دختر ندهیم.<sup>۱</sup>



### پنجره

امام رضا علیه السلام می‌فرمایند:

إِنْ خَطَبَ إِلَيْكَ رَجُلٌ رَضِيَتْ دِينَهُ وَ خُلِقَهُ فَرَوْجُهُ وَ لَا يَمْنَعُكَ فَقْرُهُ وَ فَاقَتَهُ.<sup>۲</sup>

اگر مردی نزد تو به خواستگاری آمد و دین و اخلاق او را پسندیدی به وی زن بده و فقر و نداری اش مانع تو از این کار نشود.

توجه به خانواده فرد نیز ویژگی است که لازم است به آن توجه شود، جدای از تأثیر وراثت و خانواده بر روی فرزندان، اگر خانواده خوب و

۱. امام رضا علیه السلام در پاسخ نامه‌ای که نوشته بود یکی از خویشاوندان از دختر من خواستگاری کرده ولی متأسفانه او بیمار، تندخو و بداخلاق است نوشتند: اگر بداخلاق است به او دختر مده (وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۴).

۲. بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۳۷۲.

باایمان باشند زمانی که فرضاً مشکلی برای زن و شوهر پیش بیاید به رفع آن کمک می‌کنند و هر کمک دیگری که برای زندگی توأم با آرامش نیاز باشد، انجام خواهند داد. این فقط بخشی از ماجراست. انسان اگر دقت کند متوجه می‌شود که خانواده خوب و باایمان تأثیر بسیار زیادی در آرامش زندگی خواهند داشت. اینکه دختر احساس کند خانواده همسرش فهیم، باایمان و بااخلاق هستند و از بودن در کنار آنها حس خوب و آرامش داشته باشد زندگی را شیرین‌تر خواهد کرد، بر همین اساس توجه به این نکته نیز بسیار مهم است.<sup>۱</sup> علاوه بر این ویژگی‌های مثبت، از نظر اسلام برخی ویژگی‌های منفی نیز وجود دارد که توجه به آنها بسیار مهم است، به نحوی که بارها به آنها اشاره شده است و خانواده‌ها به این مسئله سفارش شده‌اند که به آن‌هایی که این ویژگی‌ها را دارند، زن ندهند. از جمله آن ویژگی‌ها شراب‌خوار بودن است.<sup>۲</sup> از جمله آن ویژگی‌ها شخصی است که انحراف جنسی داشته باشد<sup>۳</sup> یا بی‌جهت و بی‌جا غیرت به خرج دهد.<sup>۴</sup>

۱. امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: با خانواده خوب و شایسته وصلت کنید؛ زیرا رگ و ریشه اثر دارد (مکارم‌الاخلاق، ص ۱۹۷).
۲. امام رضا علیه السلام می‌فرمایند: از زن دادن به شراب‌خوار دوری کن؛ چرا که اگر به او زن بدهی مثل آن است که دلال زنا شده باشی (مستدرک‌الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۹).
۳. شخصی به امام کاظم علیه السلام در طی نامه‌ای در خصوص خواستگار دخترش سوالی پرسید و امام علیه السلام در پاسخش نوشتند: اگر (خواستگار دخترت مشکلتش) به حد انحراف جنسی نباشد، عیبی ندارد (وسائل‌الشیعه، ج ۲۰ ص ۸۱).
۴. امام علی علیه السلام می‌فرمایند: از غیرت ورزیدن بی‌جا [نسبت به زنان] بپرهیز که غیرت بی‌جا زن سالم را به بیماری [و نادرستی] می‌کشاند و زن پاکدامن را به اندیشه گناه [الکافی، ج ۵، ص ۵۳].

دست و دلباز بودن و سخاوت به خرج دادن برای همسر و خانواده ویژگی خوب دیگری است که لازم است در فرمول به آن اشاره کنیم،<sup>۱</sup> این نکته هم مانند باقی موارد در خدمت آرامش است. به هر جهت مشخص است که دختر آرامش بیشتری خواهد داشت وقتی شوهرش بر خانواده اش تنگ نگیرد و خسیس نباشد و با جان و دل برای آن‌ها خرج کند و در حد توان امکانات رفاهی مناسب را برای آن‌ها فراهم نماید.

همه این حرف‌ها و همه این شرایط برای آرامش حقیقی و نهایی است، آرامش حقیقی و نهایی وقتی است که انسان در کنار همسری شایسته ایمانش حفظ شود و وقتی از دنیا می‌رود خداوند از او راضی باشد، به فکر زن و مردی باید بود و زن و مردی را باید انتخاب کرد که انسان را بهشتی کند.



## پنجره

خیلی از زن‌ها هستند که شوهرانشان را بهشتی می‌کنند. خیلی از مردها هم هستند که زنهای شان را بهشتی می‌کنند. عکس آن هم هست<sup>۲</sup> ... هر دو کوشش کنید که متدین، در راه خدا،

۱. رسول خدا ﷺ فرمودند: از جمله بهترین مردان کسی است که پارسا، پاکیزه و دست و دلباز باشد، از نظر جنسی سالم و به دور از انحراف بوده و نسبت به پدر و مادرش نیکوکار و با خانواده‌اش نیز خوشرفتار بوده باشد آنگونه که آنان وادار نشوند در زندگی به دیگری پناه ببرند (تهذیب الاحکام، ج ۷، ص ۴۰۰).

۲. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳۷۵/۲/۱۰.



در راه اسلام، در راه حقیقت، در راه امانت و صداقت، نگه دارید و مانع از انحراف و لغزش شوید<sup>۱</sup> ... انسان با راهنمایی و دلسوزی و تذکر بجا، با مانع شدن از زیاده‌روی‌ها و بعضی کج‌رفتاری‌های همسرش، می‌تواند او را اهل بهشت کند. البته عکس آن هم هست. با افزون طلبی‌ها، با توقعات و با روش‌های غلطی که وجود دارد، می‌تواند همسر خود را جهنمی کند.<sup>۲</sup>

۱. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳۷۹/۱۲/۲۱.  
۲. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳۷۸/۰۴/۹.



نفس عمیق طولانی



فصل پنجم



## رسم و رسومات ازدواج

آدم‌ها وقتی از چیزی ناراحت می‌شوند، مشکلی برایشان پیش می‌آید و ... نفس عمیق طولانی می‌کشند، این نفس عمیق طولانی کمی آرامشان می‌کند، فقط همین! والا مشکلشان با نفس عمیق طولانی از بین نمی‌رود!

بیاید با هم یک نفس عمیق طولانی بکشیم! چرا؟ به خاطر رسم و رسوماتی که به دروغ ضروری شده‌اند و انسان‌ها مجبور هستند آن‌ها را انجام دهند در صورتی که اساساً آن رسم و رسومات هیچ ضرورتی ندارند و در اسلام چنین چیزهایی نیست.

چه کسی گفته است در خواستگاری لازم است چنین رسم و رسوماتی که اکنون مطرح است، مطرح باشد؟ این‌ها در اسلام است؟ چه کسی گفته است باید عقد، عروسی، پاتختی، حنابندان، جهاز دیدن و ... اجرا شوند؟! چه کسی گفته است باید ماشین عروس گل زد، عکاس و فیلم‌بردار آورد، و هزینه‌های مختلف غیر ضروری را انجام داد؟ چه کسی گفته است که باید حتماً سرویس طلا، سرویس ساعت، حلقه، لباس مهمانی، سرویس حوله، کیف و کفش، ساک آرایش، چمدان، لباس

خواب و ... خریده شود؟ و این‌ها جزو اصول ازدواج هستند، آیا این نظر اسلام است؟! چه کسی گفته است باید در عقد به عروس زیرزبانی داده شود، سفره عقد چیده شود و ...؟ چه کسی گفته است که حتماً باید در هر عیدی و مراسمی و چیزی خانواده عروس و داماد به یکدیگر هدیه دهند؟! چه کسی گفته است اول باید خواهر بزرگ‌تر ازدواج کند بعد خواهر کوچک‌تر؟! چه کسی گفته است ...

آن چیزی که در اسلام ضروری است و واجب و باید به عنوان رسم و رسوم ازدواج رعایت شود، چیزی است ساده‌تر از آنچه فکرش را می‌کنیم، فرمول رسم و رسومات لازم و واجب از نظر اسلام تنها یک چیز است:

پنجره 

### خواندن عقد شرعی

خدایی که برای دستشویی رفتن انسان و شیوه حمام کردنش برنامه معین کرده است، اغلب این برنامه‌هایی را که ما برای ازدواج خودمان و دیگران را ملزم به رعایت آن‌ها می‌دانیم، در دینش نیاورده است! آیا اگر تمام این رسم و رسومات صحیح و درست بودند خداوند به آن‌ها اشاره نمی‌کرد؟ برای خدا که کاری نداشت؛ همان‌طور که می‌گوید نماز واجب

است می‌گفت دادن زیربانی به عروس هم واجب است! سخت است؟! برخی از رسم و رسومات مثل میهمانی دادن برای ازدواج در اسلام نیز آمده است و این عمل مستحب است! واجب نیست! مستحب است که به فقرا هم غذا داده شود!<sup>۱</sup> ما خودمان را گول می‌زنیم می‌گوییم: اسلام گفته میهمانی دادن و ولیمه دادن مستحب است! ادامه‌اش را نمی‌گوییم که این ولیمه باید به فقرا هم داده شود، خودمان هرچه آدم گردن کلفت است در میهمانی دعوت می‌کنیم که بشوند باعث فخر میهمانی! و بعد از دعوت کردن فقرا حتی اگر نسبت خویشاوندی با ما داشته باشند معمولاً خودداری می‌کنیم!



## پنجره

شما اگر نگاه کنید به تشریفات ازدواج در میان اقوام مختلف، خواهید دید در اسلام تشریفات ازدواج ساده است. البته جشن و سرور و این‌ها عیبی ندارد ... اما این‌ها جزو دین و تشریفات رسمی و دینی ازدواج نیست. هر کس خواست می‌تواند انجام دهد، هر کس نخواست، نه. اینکه حتماً باید بروند در یک معبدی و زانو بزنند جلوی کسی و چه بکنند و مراسمی که در جاهای دیگر وجود دارد، در اسلام، یک

۱. رسول خدا ﷺ از اینکه غذای میهمانی (میهمانی ازدواج و دیگر میهمانی‌ها) اختصاص به متمولان داشته باشد و به فقیران داده نشود نهی فرموده‌اند (اصول کافی، ج ۶، ص ۲۸۲).

صیغه‌ای است شرعی که باید خوانده شود.<sup>۱</sup>

در اسلام هیچ‌کدام از این رسم و رسوماتی که ما خودمان و دیگران را مجبور کرده‌ایم به عمل کردن به آن‌ها وجود ندارد، آن قدر خانواده عروس مجبور شده‌اند جهاز بخرند و خانواده داماد مجبور شده‌اند طلا و جواهر بخرند، میهمانی‌های مختلف بگیرند و ... در صورتی که از نظر اسلام این‌ها وظیفه واجب نیست و آن قدر عروس و دامادها فقط و فقط به خاطر همین مسائل و رعایت نکردن فلان رسم بی‌خود و بی‌جهت کارشان به اختلاف و دعوا و جدایی کشیده است! این رسم و رسومات غلط در ازدواج را چه کسی به وجود آورده است؟ هر گناهی را که به علت ایجاد آن رسم غلط در جامعه انجام شود، به پای فردی که رسم اشتباه را به وجود آورده است، نیز می‌نویسد.<sup>۲</sup>



## پنجره

﴿إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ﴾<sup>۳</sup>

ماییم که مردگان را زنده می‌کنیم و آنچه کرده‌اند و آنچه از آثارشان بعد از مردن بروز می‌کند، همه را می‌نویسیم.

۱. مقام معظم رهبری در خطبه عقد، ۱۳۷۹/۰۶/۲۸.

۲. رسول خدا ﷺ می‌فرماید: مبدا سنتی را بدعت بگذاری؛ زیرا اگر بنده سنت بدی را به وجود آورد گناه آن و گناه کسی که به آن عمل کند، به گردن اوست (بخاری/أنوار، ج ۷۴، ص ۱۰).

۳. یس، ۱۲.



اسلام یک مجموعه مستحبات ساده دارد که ضروری هم نیستند و می‌شود انجامشان نداد، اغلب رسم و رسومات ما در ازدواج، رسم‌هایی غلط و زایدۀ شهوات انسان و چشم و هم‌چشمی‌هاست. اگر نگوئیم بسیاری از آن کارها اسراف و حرام است (که هست)، حداقل این است که مجبور کردن دیگران به کاری که وظیفه‌شان نیست، صحیح نمی‌باشد و این عمل ما جلوه‌ زیبایی از اسلام نشان نمی‌دهد. به این دلیل که ما مسلمانی‌ها ما در رسم و رسومات ازدواج این نشان را داریم که اسلام این رسم و رسومات را قبول دارد و ما وظیفه داریم آن‌ها را انجام دهیم، و در این میان خانواده‌هایی که بیشتر مذهبی هستند مسئولیت‌شان سنگین‌تر است؛ چرا که دیگران اعمال آن‌ها را به پای دین می‌نویسند.

راه حل چیست؟ ساده‌ترین راه حلی که به ذهن می‌رسد این است که ما باز گردیم به رسم و رسومات ازدواج در اسلام. اسلام یک رسم واجب در ازدواج کردن دارد که همان عقد شرعی باشد و برخی رسم و رسومات مستحب مثل برگزاری مراسم خواستگاری در روز جمعه، مثل دادن میهمانی برای ازدواج و ... رسم واجب را که باید انجام بدهیم، رسم و رسومات مستحب چه؟ رسم و رسومات مستحب را نیز رعایت کنیم اما فقط در همان حدی که اسلام معین کرده است، حتی کمتر انجام بدهیم چون به هر حال مستحب است و واجب نیست اما بیش از آنکه اسلام معین کرده است انجام ندهیم.

بگذریم، هرچه بیشتر در خصوص این مسائل حرف زده شود غم انسان بیشتر می‌شود، بهتر است برویم و نفس عمیق مان را بکشیم ... یک نفس عمیق طولانی!

حالا «در جستجوی آرامش» را خوانده‌ای. می‌دانی که برای آرامش در زندگی باید قبل از ازدواج گزینه جنسیات را کنترل کنی. می‌دانی که برای اقدام به ازدواج بلوغ جسمی و روحی بسیار اهمیت دارد و می‌دانی که مهم‌ترین ویژگی برای زن و مرد خوب برای ازدواج ایمان است که در سایهٔ ایمان، آرامش در زندگی‌ات بیشتر خواهد بود.



۱. مطلع عشق (توصیه‌های مقام معظم رهبری به زوج‌های جوان) گردآوری: محمد جواد علی اکبری. انتشارات انقلاب اسلامی.
۲. چچراغی برای سقف مشترک. مجموعه رهنما جلد ۲۹. محمد رضا احمدی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی.
۳. ازدواج خوب سه قفل سه کلید. مجموعه رهنما جلد ۳۲. احمد نبوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی.
۴. ارتباط نیکوزیر یک سقف. مجموعه رهنما جلد ۶۰. علی نقی فقیهی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی.
۵. چگونه همسری باشیم. مجموعه رهنما جلد ۸۲. علی نقی فقیهی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی.
۶. روابط دختر و پسر. مجموعه رهنما جلد ۵۹. علیرضا مستشاری. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی.
۷. مطلع مهر. امیرحسین بانکی فرد. انتشارات حدیث راه عشق.
۸. گلبرگ زندگی ۱. حسین دهنوی. انتشارات خادم الرضا علیه السلام.